

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

☼ **שם הכלי:** שאלון עמדות כלפי אלימות וכלפי קורבנות שהם אנשים עם מוגבלויות

☼ **פותח בשנת:** 2014, **על ידי:** דיצה מורלי שגיב

1	מטרת הכלי	לבחון את עמדותיהם הכלליות של העובדים הסוציאליים כלפי אלימות וכלפי קורבנות שהם אנשים עם מוגבלויות, בהקשר לאיתור ודיווח.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	עובדים סוציאליים המטפלים באנשים עם מוגבלויות שונות בקהילה ברחבי הארץ שמועסקים במחלקות לשירותים חברתיים ובמסגרות שיקום אחרות בקהילה.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי של העובדים הסוציאליים
5	מבנה הכלי	כלפי אלימות וכלפי קורבנות שהם אנשים עם מוגבלויות השאלון המקורי כלל 25 שאלות. בעקבות בדיקת המהימנות הפנימית של השאלון הוצאה שאלה אחת (מספר 13). (ראהנספח 1 ד). שאלון העמדות מתייחס לשני היבטים: (א) <u>עמדות כלליות כלפי פעולות איתור ודיווח על אלימות:</u> עמדות הקשורות בעובד הסוציאלי ועמדות הקשורות בגורמים מוסדיים. כאן נכללו היגדים כגון "מחויבותו של איש המקצוע לסודיות מקצועית קודמת למחויבותו לדווח על קורבן אלימות", "עיקרון כבוד האדם וחירותו קודם למחויבות לאתר קורבנות אלימות", תהליך איתור וזיהוי התעללות מהווה חדירה לפרטיותו של הקורבן וכדומה. (ב) <u>עמדות המתייחסות לאדם עם המוגבלות – לקורבן האלימות.</u> כאן נכללו היגדים כגון 'צריך לדווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם החשד לא מבוסס דיו'; 'צריך לאתר קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם אין שיתוף פעולה מצד הנכה ומשפחתו'; 'צריך לדווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם אין שיתוף פעולה מצד הנכה ומשפחתו.
6	סוג סולם המדידה	כל משיב קיבל 3 ציונים בשאלון העמדות.

		<p>א. ציון עמדות כולל: חושב על בסיס הממוצעים של כל התשובות בכל ההיגדים הנוגעים לעמדות. נבהיר שציון כולל גבוה יותר בשאלון עמדות מצביע על עמדות חיוביות יותר התומכות במחויבות להתמודדות עם תופעת האלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות ובביצוע פעולות של איתור ודיווח.</p> <p>ב. ציון עמדות כלליות כלפי אלימות המתייחסות לעובד הסוציאלי ולגורמים מוסדיים - חושב על בסיס ממוצעי התשובות של ההיגדים הרלוונטיים למרכיב זה על בסיס ניתוח הפקטורים שנעשה (להלן פרוט בטבלה 1). ציון כולל גבוה במרכיב של עמדות כלליות כלפי פעולות איתור ודיווח על אלימות (מרכיב זה כלל התייחסות לעמדות הקשורות בעובד הסוציאלי ועמדות הקשורות בגורמים מוסדיים) מצביע על עמדות חיוביות יותר של העובד הסוציאלי התומכות במחויבות שלו לגבי נושא התמודדות עם תופעת האלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות ולגבי ביצוע פעולות של איתור ודיווח על נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות.</p> <p>ג. ציון עמדות המתייחסות לאדם עם המוגבלות- לקורבן - חושב על בסיס ממוצעי התשובות של ההיגדים הרלוונטיים למרכיב זה על בסיס ניתוח הפקטורים שנעשה (להלן פרוט בטבלה 1). ציון כולל גבוה במרכיב של עמדות המתייחסות לאדם עם המוגבלות – לקורבן האלימות מצביע על עמדות חיוביות יותר של העובד הסוציאלי בהתייחס למחויבות של העובד לקורבן שהוא אדם עם מוגבלות.</p>
7	סוג הפריטים בכלי	פריטי דירוג
8	אורך הכלי	25 שאלות
9	מהימנות	<p>בדיקות המהימנות מראות כי רמת המהימנות של הממדים בחלק מהמשתנים הייתה גבוה ולא נדרש תיקון באמצעות גריעת משתנים: שאלון עמדות מרכיב עמדות המתייחסות לקורבן עם מוגבלות (0.75).</p> <p>רמת המהימנות של הממדים בחלק מהמשתנים הייתה נמוכה ולאחר גריעת המשתנים שהפחיתו את רמת המהימנות, מצביע מבחן קרונברך אלפא על הרמות הבאות: שאלון עמדות כלפי התמודדות עם תופעת האלימות (0.78) מרכיב עמדות כלליות (0.82).</p>
10	תקיפות	לשאלון המחקר לא קיימים נתונים לגבי תקיפות.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
600	דיצה מורלי שגיב (2014). עמדות וכוונות התנהגותיות של עובדים סוציאליים בנוגע לאיתור ולדיווח על נפגעי אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות. אוניברסיטת בר אילן (מנחה: ד"ר חיה שוורץ)

שאלון עמדות כלפי אלימות וכלפי קורבנות שהם אנשים עם מוגבלויות

נספח 1 ד

חלק ד' שאלון – עמדות – חלק זה בודק את החסמים שהם עמדות – בהתייחס לשני מרכיבים: עמדות כלפי הקורבן בעל המוגבלות, ועמדות כלליות הנוגעות לעו"ס ולגורמים מוסדיים. ההיגדים המסומנים באדום עברו תהליך של היפוך היגד.

לאנשי מקצוע יש דעות, עמדות וערכים שונים. עד כמה אתה מסכים עם כל אחד מההיגדים הבאים:

דרג לפי הסולם הבא (הקף בעיגול את הספרה המתאימה):

שים לב ! חלק מההיגדים מתייחסים לפעולת איתור וחלק לפעולת דווח !!

1. כלל לא 2. במידה מועטה 3. במידה בינונית 4. במידה רבה 5. במידה רבה מאוד

5	4	3	2	1	1	התמודדות עם תופעת האלימות כלפי אנשים עם מוגבלויות היא בעיקר תפקידם של עובדים סוציאליים
5	4	3	2	1	2	בכל מקרי ההתעללות כלפי אנשים עם מוגבלויות חובה על הרשויות להתערב ולהגן עליהם
5	4	3	2	1	3	מחויבותו של איש המקצוע לסודיות מקצועית קודמת למחויבותו לאתר קורבן אלימות
5	4	3	2	1	4	מחויבותו של איש המקצוע לסודיות מקצועית קודמת למחויבותו לדווח על קורבן אלימות
5	4	3	2	1	5	עקרון כבוד האדם וחירותו קודם למחויבות לאתר קורבנות אלימות
5	4	3	2	1	6	עקרון כבוד האדם וחירותו קודם למחויבות לדווח על קורבנות אלימות
5	4	3	2	1	7	בשל העומס הרב המוטל על המטפל הישיר בנכה, ניתן להבין בן משפחה הפוגע באדם עם מוגבלות
5	4	3	2	1	8	טובת האדם עם המוגבלות צריכה להיות השיקול החשוב ביותר של איש המקצוע
5	4	3	2	1	9	תהליך איתור וזיהוי התעללות מהווה חדירה לפרטיותו של הקורבן
5	4	3	2	1	10	תהליך דיווח על התעללות מהווה חדירה לפרטיותו של הקורבן
5	4	3	2	1	11	פעולת איתור קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות עשויה להרע את מצבו של הקורבן
5	4	3	2	1	12	פעולת דיווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות עשויה להרע את מצבו

					של הקורבן	
5	4	3	2	1	לאנשים עם מוגבלויות אפשרות מוגבלת לזהות ולדווח על אלימות כלפיהם	13
5	4	3	2	1	קיים ספק לגבי אמינות הדיווח של אנשים עם מוגבלויות על פגיעה בהם	14
5	4	3	2	1	פעולת איתור קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גורמת לעומס זמן רציני אצל העובד	15
5	4	3	2	1	פעולת דיווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גורמת לעומס זמן רציני אצל העובד	16
5	4	3	2	1	פעולת איתור קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גורמת לעומס רגשי רציני אצל העובד	17
5	4	3	2	1	פעולת דיווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גורמת לעומס רגשי רציני אצל העובד	18
5	4	3	2	1	פעולת איתור קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות מסבכת את המאתר עם המערכות השונות (בתי משפט, רווחה וכדומה)	19
5	4	3	2	1	פעולת דיווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות מסבכת את המאתר עם המערכות השונות (בתי משפט, רווחה וכדומה)	20
5	4	3	2	1	צריך לאתר קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות רק אם יש חשיבותו של חשד מבוסס מעל לכל ספק	21
5	4	3	2	1	צריך לדווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות רק אם יש חשיבותו של חשד מבוסס מעל לכל ספק	22
5	4	3	2	1	צריך לדווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם החשד לא מבוסס דיו	23
5	4	3	2	1	צריך לאתר קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם אין שיתוף פעולה מצד הנכה ומשפחתו	24
5	4	3	2	1	צריך לדווח על קורבנות אלימות שהם אנשים עם מוגבלויות גם אם אין שיתוף פעולה מצד הנכה ומשפחתו	25